

Verstening in Pijnacker-Nootdorp

Bundeling van de meldingen bij het Meldpunt Verstening

PvdA Pijnacker-Nootdorp, Maart 2017

Inhoudsopgave

1. Over het Meldpunt Verstening	4
2. Meldingen	5
3. Hittestress	9
4. Analyse en conclusie	10
5. Bijlage: Van Steen naar Groen door Eric Biesmeijer	11

1. Over het Meldpunt Verstening

Eind juni 2016 opende de fractie van PvdA Pijnacker-Nootdorp het Meldpunt Verstening. Via Social Media (Facebook, WhatsApp en Twitter) en e-mail konden inwoners van Pijnacker-Nootdorp aangeven waar zij vonden dat het te versteend is en waar meer openbaar groen mag komen. De enorme toename aan tegels baart wetenschappers en overheden zorgen. Regenwater dat normaal via de grond weg kan zakken, spoelt nu rechtstreeks naar het riool. Het Hoogheemraadschap en de gemeente nemen maatregelen om de gevolgen van deze plensbuien op te vangen. Zo is onlangs de Bergboezem geopend. Maar de overheid kan het niet alleen, ook onze inwoners kunnen hun steentje bijdragen om beter tegen plensbuien bestand te zijn. Vorig jaar was daarom de PvdA al mede-indiener van een aangenomen motie om samen met onze inwoners de verstening van achtertuinen tegen te gaan: tegels er uit, planten er in! De verstening geeft nog een probleem: hitte-stress. In straten waar weinig groen is houden de stenen warmte vast en kan het daar veel warmer worden dan in de groene delen van de gemeente. Op een zomerse dag kan dit al gauw een paar graden schelen.

De PvdA in Pijnacker-Nootdorp wilde door middel van het Meldpunt Verstening onderzoeken of verstening ook een probleem is in onze gemeente. Daarom hebben we aan de inwoners gevraagd foto's van deze locaties op te sturen. Dit document is de bundeling van alle meldingen. Speciale dank gaat uit naar Eric Biesmeijer die een heel aantal locaties en verbeterideeën inzond.

2. Meldingen

2.1 Pijnacker

Kamille-erf (Keijzershof, Pijnacker)

Floralaan (Pijnacker)

Raaigras (nabij station Pijnacker-Zuid)

Liora (Tolhek, Pijnacker)

Hoylede (Tolhek, Pijnacker)

Roggeakker (Pijnacker)

Waard (Pijnacker)

Meidoornlaan (Pijnacker)

Oostlaan / Ackershof (Pijnacker)

Raadhuisplein (Pijnacker)

Kerkweg (Pijnacker)

2.2 Nootdorp

Operatie Mannahof (Nootdorp Centrum)

2.3 Delfgauw

Laan der Zeven Linden (Delfgauw)

Gouden Rijderplein (Emerald, Delfgauw)

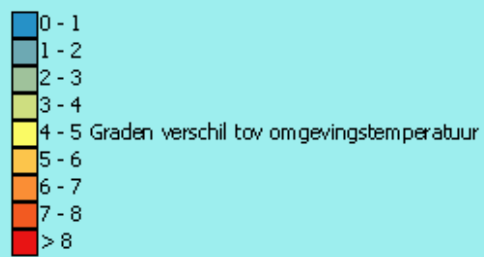
Laan der Zeven Linden (Delfgauw)

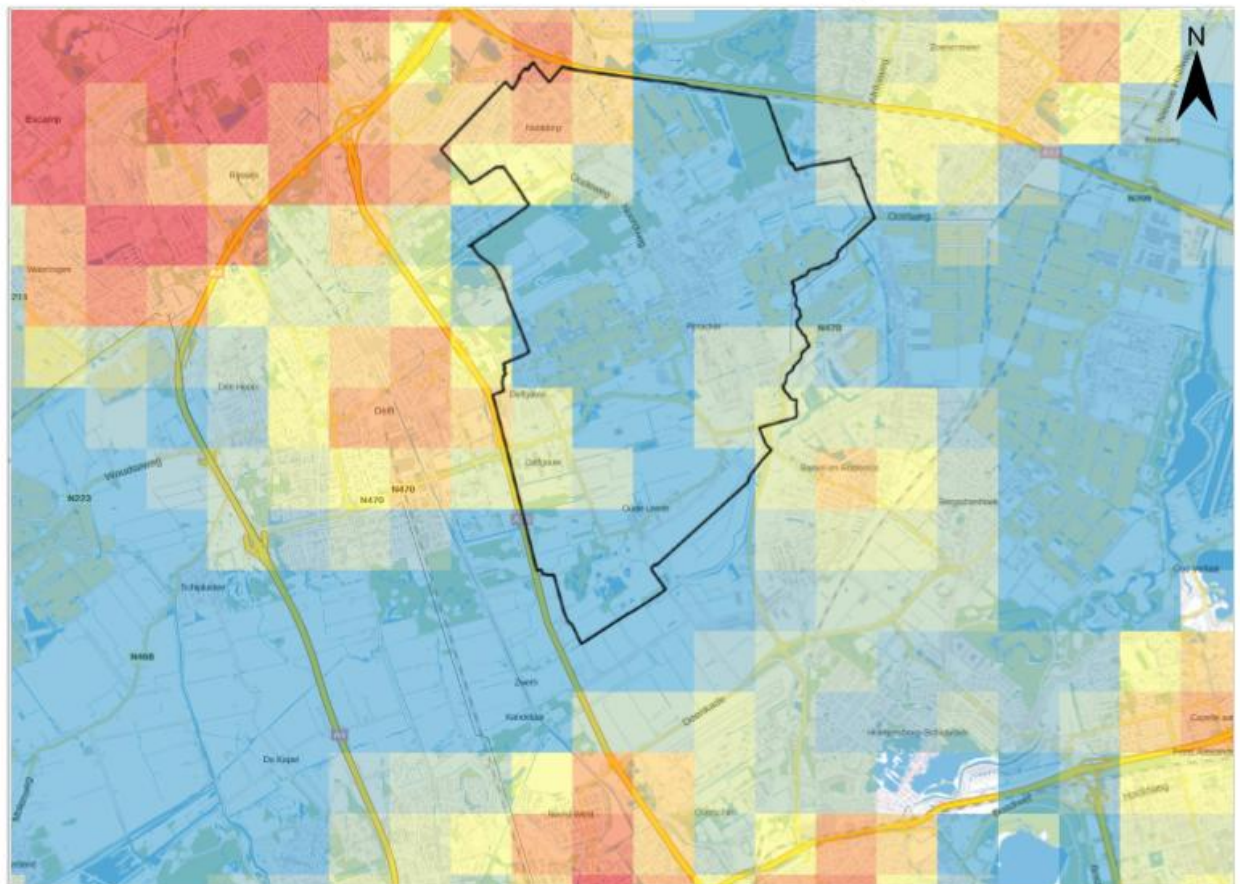
Florijnstraat (Delfgauw)

Hittestress

Oppervlakte hitte-eiland Dag

KlimaatEffectAtlas - Effect: Hitte - Scenario: Huidig

Bron: <http://www.klimaateffectatlas.nl/nl/>

Analyse en conclusie

Sommige straten in de nieuwe wijken, zoals Keijzershof, Ackerswoude, Operatie Mannahof, hebben geen bomen, geen struikjes of ook maar een strookje groen. Het groen is hier geconcentreerd op bepaalde plekken in de wijk. Handig voor het onderhoud, maar slecht voor het klimaat, het gevoel van veiligheid en het woongenot. Wat opvalt, is dat het in straten met goedkope of middeldure woningen vaker versteend is. Ook in de oudere wijken speelt deze problematiek, bijvoorbeeld daar waar de straten na een renovatie minder groen zijn dan voorheen, zoals in de Meidoornlaan in Pijnacker. Oud groen is verdwenen, nieuw groen is meer geconcentreerd.

De hoeveelheid aan tegels en gebrek aan groen zijn redenen tot zorg. Regenwater dat normaal via de grond weg kan zakken, spoelt nu rechtstreeks naar het riool. Het Hoogheemraadschap en de gemeente nemen maatregelen om de gevolgen van deze plensbuien op te vangen. Zo is onlangs de Bergboezem geopend. Binnenkort bespreekt de gemeenteraad het Waterklimaatplan dat door de gemeente en het hoogheemraadschap samen is opgesteld. Hierin staan een heel aantal maatregelen genoemd om onze gemeente minder versteend te laten zijn. Maar de overheid kan het niet alleen, ook onze inwoners kunnen hun steentje bijdragen om beter tegen plensbuien bestand te zijn. Vorig jaar was daarom de PvdA al mede-indiener van een aangenomen motie om samen met onze inwoners de verstening van achtertuinen tegen te gaan: tegels er uit, planten er in!

De verstening geeft nog een probleem: hitte-stress. In straten waar weinig groen is houden de stenen warmte vast en kan het daar veel warmer worden dan in de groene delen van de gemeente. Op een zomerse dag kan dit al gauw een paar graden schelen. In Nootdorp, in Vrouwtjeslant, het Centrum en De Venen scheelt het 5-6 graden en op sommige plekken zelfs 6-7 graden ten opzichte van de omgevingstemperatuur. Ook in Pijnacker en Delfgauw gaat het om 3-4 graden verschil. In de nacht koelt het in deze gebieden minder makkelijk af. Hittestress geeft gezondheidsrisico's, vooral voor kwetsbare groepen. Ook hierom is het van belang verstening tegen te gaan.

Meer groen in de omgeving heeft veel positieve effecten. Het versterkt de ecologische kwaliteit van de stad en heeft een gunstig effect op de leefbaarheid, de volksgezondheid en de aantrekkingskracht van onze gemeente. In de promotie van onze gemeente ligt de nadruk op het groene karakter van onze gemeente. Niet zo gek, want als aan onze nieuwe inwoners gevraagd wordt waarom ze kozen voor onze gemeente, wordt het groene karakter en de groene omgeving vaak als één van de eerste sterke punten genoemd. Maar juist de wijken waar de meeste nieuwe inwoners komen zijn ook die wijken die versteend zijn. De straten hebben maar weinig openbaar groen en de nieuwe achtertuinen worden betegeld.

VAN STEEN NAAR GROEN, NAAR GEZONDER

Inleiding

Pijnacker-Nootdorp profileert zich als een groene gemeente, waar het goed toeven is. Inderdaad, er is veel groen. Maar fiets je door Pijnacker-Nootdorp dan ontdek je al snel dat er op veel plaatsen toch verstening is, waar vergroening mogelijk en wenselijk is. Vooral bij enkele centra zoals het Gouden Ridderplein in Delfgauw.

Verstening gaat niet alleen over de straatbekleding zelf, maar eerder om de groene aankleding van de ruimte. Daar zal in de eerste plaats een groene beleving van de ruimte van moeten komen. Leidend tot gezondheidswinst.

De illustraties in dit document zijn vooral bedoeld als voorbeelden voor een benadering hoe het kan.

Mogelijk dat er vele "ja-maar" komen. Er kunnen geen bomen staan, omdat er leidingen liggen. Op te lossen door bomen in boombakken te zetten, zie de Delftsestraatweg van Delfgauw naar Delft. Of, al die bladeren geven in de herfst maar rommel. Wel mooie rommel, met het parfum van de herfst. Of, wat gaat dat allemaal niet kosten?

Daarover, de ervaringen bij re-integratie is dat veel mensen vooral via groenbeheer veel beter in hun vel komen en zo meer kansen hebben op werk. Meer groenbeheer kan dan leiden tot minder uitkeringen van de Bijstand. Een idee kan zijn dergelijke potentiële besparingen over te hevelen naar groenbeheer.

De voorbeelden voor van steen naar groen, naar gezonder.

Meidoornlaan

De snelste, makkelijkste en goedkoopste vergroening is mogelijk op de Meidoornlaan. Bij de winkels moet na de rioleringswerkzaamheden de bestrating opnieuw aangelegd worden.

Het huidige trottoir voor de winkels is royaal bemeten, ook in het licht van het beperkte klantenverkeer. Bij de renovatie is het daarom mogelijk om de groenstrook met ongeveer een meter naar rechts te verbreden.

Oostlaan/Ackershof

Voorbeeldig de bomen in de middenberm op de Oostlaan en Westlaan. Men mag daarom verwachten dat er ook bomen in de middenberm komen vanaf de Ackershof tot aan Pijnacker-Centraal.

De rotonde bij de Ackershof is kaal, naar het appartementencomplex kijkend. Een boom links van het complex kan dat oplossen. Het beeld wordt dan heel anders, zie de foto van het complex met een bestaande boom aan de rechterzijde ervan.

Kom op Appie

Wat een kale en hard beelden, vaag nog een enkele armetierig plant in een te grote pot te zien. Wanneer er geen bomen komen, ga ik voortaan naar de Lidl op de Nobellaan. Er moet hier ergens plaats zijn voor bomen. Naast zaadjes per € 10 uit te delen, zou de lokale Appie twee flinke bomen kunnen planten. Wanneer de leidingen in de weg zitten, kunnen de bomen in bakken. Of komt er niet juist grond vrij, als de Avalexbakken verdwijnen?

Raadhuisplein; van steen naar groen

Hoe rommelig is de entree vanuit de zuidkant van het Raadhuisplein. Kun je mooi camoufleren met een boom, of een flinke struik, of mooier nog met een lindenhaag. Eén linde kost bij Intratuin € 100 inclusief BTW. De gemeente kan de BTW weer terug krijgen via het BTW-compensatiefonds.

Loop het Raadhuisplein op. Het is er winderig, kalig en stenig. Wanneer het regent kun je niet droog overkomen van de ene passage naar de andere. Met wind klapt je plu stuk. Bovendien wordt je bij het smalle afdak, bij de strook waar Blokker zit, alleen maar natter, wanneer het regent. Het schuine afdakje werkt namelijk als een kleine waterval.

En wanneer je naar de zuidkant van het plein kijkt, zie je hoe de Rabo zich toentertijd er met een jantje-van-leiden heeft afgemaakt. Had deze bank - toch vooral van de landbouw - niet bij een van hun klanten bomen en struiken kunnen aanschaffen?

Zet het op het plein boven neer, geef accenten met grote hoog-laag bloembakken en maak een overdekte pergola tussen de passages. Valt de verfoeide Diamant minder op en zijn de terrasjes leuker. Bedek het dak van de Diamant met sedum, hebben de flatbewoners ook een groener uitzicht. Werp bij de noord-west doorgang van het plein een groene heuvel op en plaats er twee berken.

Kerkweg

Verstening, je proeft het duidelijk wanneer je de Kerkweg vanuit het zuiden neemt en naar het Raadhuisplein gaat. Ineens een vrij grote, haast stedelijke ruimte, maar zonder uitnodiging, markeringspunt en eigen karakter.

De (doorgaande) verkeersfunctie voor auto's is hier nihil. Dat biedt extra ruimte voor groen: bomen, struiken en bloembakken.

Je kunt hier morgen al snel en eenvoudig mee beginnen. Bij het nieuwe Rabo-pand staat een plataan in een bak. Op zich goed, maar in de bak zie je alleen maar kale aarde. We gaan de Rabo uitdagen deze bak te vergroten en vol te planten met bloemen, zoals voor de raadszaal. Invulling gevend aan *Een aandeel in elkaar*.

Laan der zeven Linden

De naam van deze laan is afkomstig van de boerderij *Onder de zeven linden*, nog net een glimp ervan op de foto. Louis van der Meyden heeft er nu zijn hoveniersbedrijf, ga er een keer langs en zie hoe groen er uit kan zien.

Het beeld geeft aan dat dit deel van de laan stenig is. De brede ventweg eindigt in een fietspad, doodlopend voor autoverkeer. Dit maakt het mogelijk de parkeervakken naar rechts te verplaatsen en het groen, links op de foto door te trekken over de parkeervakken. Kunnen we aan Louis gelijk vragen of er linden geplaatst kunnen worden, zeven als het kan.

Emerald

Eigenlijk is de plek rond het winkelcentrum de meest versteende van de gemeente. Een onpersoonlijk plein. De verstening wordt versterkt doordat het gebouw naar buiten toe gesloten is.

Blijkbaar is dit gebied alleen ingericht om rechts snel te kunnen bevoorraden en links die voorraden snel weer weg te winkelen.

Wat kan: Haal stukken asfalt weg. Kies voor de parkeerplaatsen voor bestrating met stenen en op plekken zo dat er gras kan tussen groeien. Zet groenblijvende struiken neer en plant er bomen. Ook op de parkeerplaats. Dat is niet ongewoon in Pijnacker-Nootdorp, zie hieronder de parkeerplaats bij Spaerwoude. Wanneer er vlaggenmasten tussen de auto's kunnen staan, dan kan dat ook met bomen.

Een andere plek, met de rug naar het winkelcentrum Emerald.

Opvallend, je ziet geen gezellige bankjes voor de oudere bewoners van dit complex. Hoe anders kan het zijn met een of twee grote kastanjabomen. Ook de bestaande perken kun je met minstens een meter extra uitbreiden, opdat er straks meer groen dan asfalt is te zien.

En voor de Sporthal kan in ieder geval een flinke haag komen. Of wat flinke struiken. Of een border met bloemen. Wanneer je binnen sport kun je je dan buiten wanen.

Keijzershof

Kamille-hof heet deze straat. Steen-hof is een betere naam? Wat een dulle straat. Wel ruimte voor de auto's, niet voor spelende kinderen, niet voor gezellig wandelen.

Pak deze en vergelijkbare straten aan. Zet er een boomgroep neer. Een zitbank in een perk. Laat die auto's maar een beetje manoevreren.

Vervolgens een andere straat, vanuit de Floralaan gezien.

Op zich een speelse opzet. De oppervlakte steen is echter groter dan de oppervlakte groen. Breid de heuvels uit met ongeveer een meter en plant er een boom op.

Dan een plek bij het station Pijnacker-Zuid, Raaigras geheten. Zie het verloren ielige bankje.

Kan er niet een heg bij? Kunnen er voor het gras geen bloemperken komen zoals bij de raadszaal? Of kunnen de stenen tussen het bankje en het gras weg om daar (meer) raaigras te zaaien? Beter nog verschillende (hoge) grassoorten.

Een volgende deel van het Raaigras, het is geen doorgaande weg. Het maakt het mogelijk om de kleine groene heuvel aan het eind fors uit en breiden. Werp dan meteen een nieuwe heuvel op aan het begin van de straat.

Als laatste, verander deze parkeerplaats op het Raagrass in een derde Spaerwoude. Het tweede Spaerwoude komt er immers al op het Gouden Ridderplein.

Ten slotte

Op de speelplaats aan de Graaf Willem II Laan in Delfgauw, met het groen er om heen, is het prettig toeven. Vergelijk eens hoe het was. Blijkbaar is deze plaats zo tot stand gekomen met en door de bewoners. Vooral groene aankleding is een onderwerp om er de burgers bij te betrekken.

Idealiter doe je dat per wijk, maar niet altijd mogelijk. Een alternatief is om een *Groentafel* van inwoners en ondernemers te vormen voor heel Pijnacker-Nootdorp die dan ook de centra als werkgebied hebben. Zo'n groentafel kan dan ook initiatieven (mede) ontwikkelen voor het beperken van versteende voortuinen.

Terzijde, wat extra bomen op de taluds bij Pijnacker-Centraal zal niet misstaan.

Eric Biesmeijer